

**INFORMACIJA APIE UŽIMTUMO IR SOCIALINĖS POLITIKOS KLAUSIMUS,
KURIE BUS SVARSTOMI EUROPOS SĄJUNGOS TARYBOS (UŽIMTUMO,
SOCIALINĖS POLITIKOS, SVEIKATOS IR VARTOTOJŲ REIKALŲ)
POSĖDYJE 2022 M. KOVO 14 D.**

2022 m. kovo 14 d. vyksiančios ES Tarybos posėdžio darbotvarkėje numatyti socialinės politikos ir užimtumo srities klausimai:

Teisėkūros procedūra priimamų aktų svarstymas

(Viešas svarstymas pagal Europos Sąjungos (toliau – ES) sutarties 16 straipsnio 8 dalį)

1. Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl biržinių bendrovių direktorių pareigas einančių asmenų lyčių pusiausvyros gerinimo ir atitinkamų priemonių.

Bendras požiūris

Klausimo esmė

Pasiūlymo dėl direktyvos tikslas – padidinti nepakankamai atstovaujamos lyties skaičių biržinių bendrovių valdybose nustatant kiekybinius tikslus, nustatant, kad iki 2027 m. gruodžio 31 d. ne mažiau kaip 40 proc. biržinių bendrovių nevykdomųjų direktorių arba 33 proc. visų direktorių sudarytų nepakankamai atstovaujamos lyties asmenys.

Šiuo pasiūlymu prisidedama prie tikslo užtikrinti lygių galimybių principo taikymą skatinant lyčių proporcingą atstovavimą aukščiausiomis vadovaujančiomis pareigomis. Juo siekiama sukurti minimalius reikalavimus, susijusius su bendrovės valdybos narių skyrimu ir rinkimu, bei taikymo sistemą.

Siūloma Direktyvos netaikyti mažosioms ir vidutinėms įmonėms, kuriose dirba iki 250 asmenų ir metinė apyvarta neviršija 50 mln. eurų, kt. Valstybė narė gali nustatyti, kad Direktyva nebūtų taikoma įmonėms, kuriose vienos lyties asmenų – mažiau nei 10 proc. visų darbuotojų.

Lietuvos pozicija

Lietuva pritaria Direktyvos keliamiems tikslams ir siekiui subalansuoti lyčių pusiausvyrą ir atstovavimą tarp biržinių bendrovių nevykdomųjų ir vykdomųjų direktorių pareigas einančių asmenų. Pritariame pasiūlymo nuostatai, pagal kurią Direktyva būtų netaikoma smulkioms ir vidutinėms įmonėms, kuriose mažiau nei 250 darbuotojų, o metinė apyvarta mažesnė nei 50 mln. EUR arba metinis balansas mažesnis nei 43 mln. EUR.

Su teisėkūros procedūra nesusijusi veikla

2. „Europos semestras 2022“.

a) Išvados dėl 2022 m. metinės tvaraus augimo strategijos ir bendros užimtumo ataskaitos.

Patvirtinimas

b) Bendra užimtumo ataskaita 2022 m.

Patvirtinimas

Klausimo esmė

a) Tarybos išvadų projektuose dėl 2022 m. metinio tvaraus augimo strategijos ir bendros užimtumo ataskaitos pabrėžiama, kad COVID-19 krizės socialinis ir ekonominis poveikis turėjo didesnę poveikį kai kurioms grupėms, pvz., jaunimui ir žmonėms, kurie yra pažeidžiamoje padėtyje.

Išvadose palankiai vertinamas ES ekonominis atsakas, teikiant laikiną paramą nedarbo rizikai ekstremaliosios situacijos metu mažinti (SURE) ir ekonomikos gaivinimo priemonę „Next Generation EU“, ir tai, kad iki šiol priimti ekonomikos gaivinimo ir atsparumo planai apima esmines reformas ir investicijas užimtumo, įgūdžių ir socialinės politikos srityse.

Išvadose taip pat palankiai vertinama, kad 2022 m. Europos semestre bus atnaujintas platesnis ekonominės, užimtumo ir socialinės politikos koordinavimas, kartu atsižvelgiant į Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės reikalavimus, visų pirma papildant nacionalinių gaivinimo ir atsparumo planų įgyvendinimą ir remiantis konstruktyviu Komisijos ir valstybių narių dialogu, taip pat veiksminga daugiašale priežiūra.

Išvadose pabrėžiama, kad labai svarbu įgyvendinti Europos socialinių teisių ramsčio principus ekonominei ir socialinei konvergencijai didinti, deramai atsižvelgiant į atitinkamą kompetenciją ir subsidiarumo bei proporcingumo principus, be kita ko, siekiant 2030 m. ES pagrindinių užimtumo, įgūdžių ir skurdo mažinimo tikslų ir pasinaudojant peržiūrėta socialine rezultatų suvestine pažangai įvertinti.

Išvadose taip pat akcentuojama, kad ir toliau reikia investuoti į tinkamą ir tvarią socialinę apsaugą ir socialinę įtrauktį visiems, remti reformas, kuriomis siekiama išlaikyti ir sustiprinti socialinės apsaugos lygį, ir gerinti galimybes gauti tinkamą apsaugą tiems, kurie nėra arba nepakankamai apdrausti. Taip pat pabrėžiama, kad reikia tęsti reformas ir investuoti į sveikatos priežiūros ir ilgalaikės priežiūros sistemas, siekiant pagerinti priežiūros atsparumą, kokybę ir prieinamumą.

b) Tarybos išvadų projekte dėl 2022 m. Bendros užimtumo ataskaitos daugiau dėmesio skiriama Europos socialinių teisių ramsčio įgyvendinimui, atsižvelgiant į 2021 m. kovo mėn. veiksmų planą ir ES vadovų įsipareigojimus, prisiimtus 2021 m. gegužės 8 d. Porto deklaracijoje.

Į ataskaitą taip pat įtraukti trys nauji 2030 m. pagrindiniai ES tikslai - užimtumo, įgūdžių ir skurdo mažinimo srityse, numatyti ramsčio veiksmų plane, kuriuos ES vadovai palankiai įvertino Porto socialiniame aukščiausiojo lygio susitikime ir 2021 m. birželio mėn. vykusiame Europos Vadovų Tarybos susitikime. ES įsipareigojo iki 2030 m. pasiekti šiuos pagrindinius ES tikslus:

- ne mažiau kaip 78 proc. 20-64 metų amžiaus gyventojų turėtų turėti darbą;
- bent 60 proc. 25-64 metų amžiaus žmonių kasmet turėtų dalyvauti mokymosi veikloje; ir
- žmonių, kuriems gresia skurdas arba socialinė atskirtis, skaičius turėtų sumažėti bent 15 milijonų, palyginti su 2019 m.

Pažymėtina, kad planuojami Lietuvos tikslai atitinkamai yra:

- bent 80,7 proc. 20-64 metų amžiaus gyventojų 2030 m. turėtų dirbti;
- bent 57,3 proc. 25-64 metų amžiaus žmonių 2030 m. turėtų dalyvauti mokymosi veikloje;
- skurdo riziką patiriančių ar socialinėje atskirtyje esančių asmenų skaičių (AROE) nuo 2020 m. iki 2030 m. sumažinti nuo 25,5 proc. 2019 m. iki 19 proc. 2030 m. (nuo 712 tūkst. 2019 m. iki 489 tūkst. 2030 m.).

Atsižvelgiant į 2022 m. bendrą užimtumo ataskaitą valstybės narės yra kviečiamos palaipsniui pereiti nuo nepaprastosios padėties prie darbo rinkos atkūrimo priemonių ir imtis priemonių, kuriomis būtų skatinamas aktyvesnis dalyvavimas darbo rinkoje ir labiausiai nuo pandemijos nukentėjusių darbuotojų aktyvinimas. Valstybės taip pat kviečiamos stiprinti aktyvios darbo rinkos politikos ir valstybinių užimtumo tarnybų veiksmingumą ir efektyvumą. Išvadose taip akcentuojama būtinybė investuoti į skaitmeninę infrastruktūrą ir didinti jaunimo darbo rinkos perspektyvas skatinant įtraukų ir kokybišką profesinį mokymą ir aukštąjį mokslą, teikiant tikslią užimtumo paslaugų paramą, skatinant savarankišką užimtumą, taip pat remiant kokybišką pameistrystę ir stažuotes.

Lietuvos pozicija

a) Pritariame Tarybos išvadų projektams dėl 2022 m. metinio tvaraus augimo strategijos ir bendros užimtumo ataskaitos.

b) Pritariame 2022 m. Bendrai užimtumo ataskaitai.

3. Išvados dėl Europos auditorių rūmų specialiosios ataskaitos dėl ilgalaikio nedarbo.

Patvirtinimas

Klausimo esmė

Tarybos išvadose akcentuojama, kad ilgalaikis nedarbas gali turėti sunkių pasekmių susijusiems asmenims ir neigiamą poveikį augimui bei viešiesiems finansams. 2014-2020 m. galimybės įsidarbinti priemonės, finansuotos Europos socialinio fondo (toliau – ESF) lėšomis, pasiekė daug ilgalaikių bedarbių, bet nebuvo skirtos konkrečiai jiems. Be to, tokios ESF priemonės ne visuomet buvo pritaikytos, kad patenkintų konkrečius ilgalaikių bedarbių poreikius.

Audito rūmų ataskaitoje rekomenduojama Europos Komisijai reikalauti, kad valstybės narės 2021-2027 m. ESF+ lėšomis finansuojamas priemones skirtų konkrečiai ilgalaikiams bedarbiams ir jų poreikiams patenkinti, kad įgyvendinant priemones ilgalaikiams bedarbiams būtų taikomas individualiems poreikiams pritaikytas požiūris, ir kad Europos Komisija įvertintų su galimybe įsidarbinti susijusių priemonių veiksmingumą jiems.

Tarybos išvadose akcentuojama, kad beveik 2,7 proc. ES darbo jėgos nedirbo ilgiau nei dvylika mėnesių, o tai sudaro trečdalį viso nedarbo ES. Kartu primena, kad ilgą laiką neturint oficialaus darbo prarandamos pajamos didėja skurdo ir socialinės atskirties rizika.

Tarybos išvadose Europos Komisiją, bendradarbiaujant su valstybėmis narėmis valstybėmis, skatinama toliau plėtoti koordinuotą užimtumo strategiją, įgyvendinant ilgalaikių bedarbių aktyvinimo priemones, laikytis individualaus požiūrio ir pasiūlyti darbo ieškantiems asmenims išsamų individualų vertinimą ir konsultavimą, naudojant visus turimus išteklius, įskaitant kvalifikacijos kėlimo ir perkvalifikavimo programas, siekiant padėti pašalinti socialines ir psichologines kliūtis,

Taip pat tarybos išvadose kviečiama pasisakyti už tai, kad būtų įgyvendinamos programos ir projektai, kuriais siekiama skatinti aktyvią įtrauktį, įskaitant ilgalaikius bedarbius, ir kuo labiau remiama su darbu susijusi patirtis, atsižvelgiant į ESF+ tikslus ir prioritetus.

Lietuvos pozicija

Pritariame Tarybos išvadų projektui.

4. Kova su diskriminacija užimtumo srityje ir įvairovės skatinimas darbo pasaulyje: priemonės ir patirtis.

=Politiniai debatai

Klausimo esmė

Tarybos posėdyje 2022 m. kovo 14 d. ministrai kviečiami diskutuoti šiais klausimais:

1) Kokias konkrečias priemones reikėtų skatinti nacionaliniu ir Europos lygmeniu, kad darbo rinkos įvairovė labiau atspindėtų mūsų visuomenę? Kokį vaidmenį šioje srityje galėtų atlikti socialiniai partneriai?

2) Kokį naują postūmį galima suteikti ES lygmeniu, kad būtų skatinama kova su diskriminacija įdarbinant, be priemonių, kurios gali būti finansuojamos iš ESF?

3) Koks vaidmuo ir kokios priemonės galėtų būti suteiktos kontrolės ir lygybės institucijoms, kad būtų užtikrinta, jog būtų visiškai laikomasi ES teisinės sistemos dėl vienodo požiūrio užimtumo ir profesinėje srityje?

Lietuvos pozicija

Planuojama pasisakyti pagal preliminaras tezes:

- Paminėsime, kad Lietuvoje darbo rinka yra atvira, prieinama tiek moterims, tiek vyrams. Lietuvoje moterų vyrų užimtumo lygio skirtumas 2020 m. buvo mažiausias visoje ES – sudarė 1,7 proc. punktą.

- Akcentuosime, kad valstybės turi imtis priemonių, kad būtų pašalinti esami lyčių skirtumai ir užtikrinta reali vyrų ir moterų lygybė darbo rinkoje. Taip pat akcentuosime, kad turime siekti užtikrinti, kad lyčių aspektas būtų geriau ir sistemingiau integruotas į būsimą politiką.

- Taip pat paminėsime, kad norint spręsti diskriminacijos problemą, turime ne tik tobulinti įstatymus, bet ir siekti veiksmingo jų įgyvendinimo.

- Taip pat paminėsime, kad socialinis dialogas, jo plėtra ir įgalinimas yra labai svarbus Lietuvos Respublikos Vyriausybei, kuri savo programos įgyvendinimo plane įsipareigojo plėtoti socialinių partnerių kompetencijas ir gebėjimus.

5. Pagyvenusių žmonių visokeriopo dalyvavimo darbo rinkoje skatinimas.

=Politiniai debatai

Klausimo esmė

Tarybos posėdyje 2022 m. kovo 14 d. ministrai kviečiami diskutuoti šiais klausimais:

1) Kaip remti įdarbinimą bei kurti karjeros galimybes vyresnio amžiaus darbuotojams? Kaip padidinti šios amžiaus grupės moterų užimtumo lygį šalyse, kuriose jis yra žemas? Kaip prie to gali prisidėti socialiniai partneriai? Kokie yra pavyzdžiai ir geroji patirtis, kurie gali būtų galima pasidalyti šioje srityje?

2) Kaip galime užtikrinti, kad darbo ir darbo vietų organizavimas, įskaitant galimybę mokytis, skatintų vyresnio amžiaus darbuotojų galimybes įsidarbinti, išlaikyti darbo vietą ir judumą? Kaip galime kovoti su stereotipais prieš vyresnio amžiaus darbuotojus įmonėje per visą jų karjerą?

3) Kokį mechanizmą galėtų naudoti ES, kad paremtų veiksmus ir suteiktų naują impulsą valstybėms narėms šioje srityje? Kokį vaidmenį šioje srityje gali atlikti ES finansavimas?

Lietuvos pozicija

Planuojama pasisakyti pagal preliminaras tezes:

- Lietuvoje plėtojama vyresnio amžiaus asmenų integracija. Įgyvendinant Demografijos, migracijos ir integracijos politikos 2018-2030 m. strategijos tarpinstituciniame veiklos plane numatytas priemonės siekiama užtikrinti vyresnio amžiaus asmenų dalyvavimą darbo rinkoje ir finansinį jų saugumą.

- Akcentuosime, kad vyresnio amžiaus žmonės yra santykinai labiau pažeidžiami darbo rinkoje, todėl jų įdarbinimas iš dalies subsidijuojamas. Taip pat paminėsime, kad suteikiame jiems galimybę persikvalifikuoti ir (arba) kelti kvalifikaciją, atsižvelgdami į tai, kad kartais jų įgūdžiai, ypač skaitmeniniai, neatitinka poreikių.

- Taip pat paminėsime, kad siekiant išlaikyti ir įtraukti vyresnio amžiaus žmones į darbo rinką svarbus sisteminis požiūris ir kompleksinės priemonės, stiprinančios vyresnio amžiaus žmonių socialinę įtrauktį.

6. Kiti klausimai

a) Trišalis socialinis susitikimas

Pirmininkaujančios valstybės narės ir Komisijos pateikta informacija.

b) ES kovos su rasizmu veiksmų plano įgyvendinimas

Komisijos pateikta informacija.

c) Metinė ataskaita apie vyrų ir moterų lygybę

Komisijos pateikta informacija.

d) Komunikatas „Socialinės ir solidarumo ekonomikos plėtros veiksmų planas“

Komisijos pateikta informacija.

e) Europos socialinių teisių ramsčio veiksmų planas – nacionaliniai užimtumo, įgūdžių ir išskurdymo mažinimo tikslai

Komisijos pateikta informacija apie darbo eigą.

f) Europos vaiko garantija

Komisijos pateikta informacija.

g) Užimtumo komiteto (EMCO) ir Socialinės apsaugos komiteto (SPC) 2022 m. darbo programos

Atitinkamų pirmininkaujančių valstybių pateikta informacija.

Lietuvos pozicija

Išklausti informaciją.